

แนะนำหนังสือ

Book Review

โดย กุลวดี เถนว่อง

By Kulwadee Tanwong

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

General Education, Eastern Asia University

ชื่อหนังสือ: เครื่องมือการวิจัยทางการศึกษาและสังคมศาสตร์

ผู้เขียน: อัจศรา ประเสริฐสิน

สำนักพิมพ์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีที่พิมพ์: 2563

จำนวนหน้า: 402 หน้า

หนังสือ “เครื่องมือการวิจัยทางการศึกษาและสังคมศาสตร์” เป็นหนังสือที่เรียบเรียงเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยเบื้องต้นอย่างง่ายในช่วงต้น อันจะนำไปสู่การสร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัยต่างๆ ที่มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม รูปแบบการนำเสนอของผู้เขียนมีการเกริ่นนำในภาพกว้างๆ ก่อนเข้าสู่เนื้อหา พร้อมทั้งมีตัวอย่างประกอบ การอธิบายเครื่องมือวิจัยแต่ละประเภทอย่างชัดเจน และมีการเรียบเรียงเนื้อหาแต่ละบทตามลำดับของการดำเนินงานวิจัย ซึ่งจะเป็นการช่วยให้นักวิจัยที่เริ่มต้นเขียนงานวิจัยครั้งแรก หรือนักศึกษาที่เริ่มต้นหัดสร้างเครื่องมือวิจัยอย่างง่ายเข้าใจถึงกระบวนการสร้างเครื่องมือได้อย่างถูกต้อง และมีการวัดคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้งานจริง อันจะช่วยสร้างให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องแม่นยำเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ในบทส่งท้ายยังมีอธิบายการสร้างเครื่องมือวิจัยแบบออนไลน์ พร้อมขั้นตอนการสร้างเครื่องมืออย่าง

ง่าย ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินการเก็บข้อมูลที่เหมาะกับสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อันจะช่วยให้ นักวิจัยสามารถดำเนินงานวิจัยได้แล้วเสร็จทันเวลา และลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อดังกล่าวด้วย

จุดประสงค์

หนังสือเล่มนี้นำเสนอ กระบวนการสร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และตัวแปร จัดกระทำ รวมถึงหลักการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย กระบวนการแปลผลและการจัดทำรายงานผลการพัฒนาเครื่องมือวิจัย ที่ครอบคลุมสายงานศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และทางการสาธารณสุขอีกด้วย

สาระสำคัญ

หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 9 บท ดังนี้

1. บทนำ
2. การวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายการวิจัย
3. ประเภทและหลักการในการเลือกใช้เครื่องมือวิจัย
4. การออกแบบเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ
5. การออกแบบเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ
6. การออกแบบเครื่องมือวิจัยสำหรับตัวแปรจัดกระทำ
7. แนวคิดและหลักการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
8. เกณฑ์การแปลผลและการกำหนดระดับคะแนน
9. การจัดทำรายงานผลการพัฒนาเครื่องมือวิจัย

สะท้อนคุณค่า

1. บทที่ 1-2 เกริ่นนำหลักสำคัญของกาวิจัย กระบวนการวิจัย นำไปสู่การวางแผน กำหนดจุดมุ่งหมาย

ของการวิจัย การค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยได้อย่างตรงประเด็น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวข้างต้นยังประโยชน์ต่อผู้ที่ทำวิจัยในการสร้างกรอบแนวคิดของงานวิจัยที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานวิจัยต่อไป

2. บทที่ 3 ประเภทและหลักการในการเลือกใช้เครื่องมือวิจัย เนื้อหาในบทนี้มีประเด็นที่น่าสนใจ ผู้เขียนได้อธิบายถึงสิ่งที่ควรคำนึงถึงทุกครั้งในการเลือกเครื่องมือที่จะนำมาวัดประเมินผลงานวิจัย นั่นคือ ผู้วิจัยต้องเข้าใจงานวิจัยของตนเองในเบื้องต้นว่า “จะวัดอะไรในงานวิจัย จะวัดด้วยเครื่องมืออย่างไรที่จะได้ผลดีที่สุด และจะเลือกเทคนิคการวัดประเมินผลที่เหมาะสมกับงานวิจัยของตนเอง” ซึ่งในบทนี้จะทำให้ทราบถึงประเภทของเครื่องมือการวิจัยช่วยให้การออกแบบเครื่องมือวิจัยให้มีแนวทางการสร้างได้อย่างเหมาะสมกับงานวิจัยซึ่งจะกล่าวในบทต่อไป

3. บทที่ 4 – 5 เป็นการออกแบบเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ อธิบายประเภทของเครื่องมือวิจัยหลักการสร้าง และตัวอย่างทั้ง 2 รูปแบบ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบประเมินการปฏิบัติ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ที่สำคัญในบทนี้มีการเปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของเครื่องมือทุกแบบที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้ทำวิจัยสามารถออกแบบเครื่องมือวิจัยได้เหมาะสมกับงานวิจัยของตนเองได้อย่างเหมาะสม

4. บทที่ 6 ในบทนี้เป็น การออกแบบเครื่องมือวิจัยเช่นเดียวกับบทที่ 4 - 5 แต่เน้นที่ตัวแปรจัดการกระทำ (Manipulate variables) ซึ่งเป็นชื่อเรียกตัวแปรในการวิจัยเชิงทดลอง โดยเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อจัดการกระทำกับหน่วยทดลอง หรือจะเป็นงานวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) รวมไปถึงงานวิจัยที่เป็นการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมต่างๆ ทั้งหมดนี้มีตัวอย่างของเครื่องมือที่ใช้งานจริง อธิบายกระบวนการโดยละเอียดทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปเป็นแนวทางในการเขียนได้ง่าย

5. บทที่ 7 - 8 นี้จะนำเสนอขั้นตอนต่อจากการออกแบบเครื่องมือที่ผู้วิจัยจัดทำเรียบร้อยแล้ว เป็นการทำให้เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพนั้นมีคุณภาพทั้งความตรง (Validity) เชิงเนื้อหา เกณฑ์ และโครงสร้าง เพื่อให้เครื่องมือที่นำไปวัดผลนั้นมีความน่าเชื่อถือ หรือเรียกว่าความเที่ยง (Reliability) ซึ่งเป็นการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั่วไปก่อนดำเนินงานวิจัย

สำหรับแบบทดสอบจะต้องมีการแปลผลและกำหนดระดับคะแนน โดยมีเกณฑ์การกำหนด วิธีการคำนวณพร้อมตัวอย่างอธิบายโดยละเอียด ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำไปเป็นตัวอย่างได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีเครื่องมือประเภทนวัตกรรม เช่น บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนการ์ตูน สิ่งเหล่านี้จะมีการทดสอบประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้เพิ่มเติมอาจจะเป็นการนำไปใช้เบื้องต้น (Try out) หรือการสอนจริง (Trial run) เข้ามาด้วย มีแนวทางการคำนวณหาประสิทธิภาพของเครื่องมือดังกล่าวไว้ในบทนี้ด้วย เพื่อเป็นนัยในการประกันคุณภาพของชุดการสอน หรือสื่อว่า สามารถใช้งานได้จริง

6. บทที่ 9 บทนี้ว่าด้วยการจัดทำรายงานผลการพัฒนาเครื่องมือวิจัย เป็นบทที่ช่วยให้ผู้ที่มาอ่านงานวิจัยของเราทราบถึงขั้นตอนการสร้างเครื่องมืออย่างเป็นระบบ ส่งผลให้งานวิจัยนั้นมีความน่าเชื่อถือ

ทั้งนี้การจัดทำรายงานผลนั้นนักวิจัยหน้าใหม่หลายๆ คนประสบปัญหาว่าจะเขียนรายงานการตรวจสอบคุณภาพออกมาในรูปแบบใดที่เหมาะสม เนื้อหาในบทนี้จะมีตัวอย่างแสดงอย่างชัดเจน โดยละเอียดทุกขั้นตอน อันจะทำให้ภาคผนวกงานวิจัยเป็นส่วนเสริมให้งานวิจัยนั้นมีกระบวนการชัดเจนตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรม

7. บทส่งท้าย จะเป็นการสร้างเครื่องมือวิจัยแบบออนไลน์ ประเภทแบบสอบถาม เพื่อเป็นทางเลือกที่สะดวก รวดเร็ว และประหยัด ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ประกอบกับในปี ค.ศ. 2020 ทั่วโลกประสบปัญหาสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) เพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวจึงมีการลดความเสี่ยงในการเกิดโรคด้วยการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) การดำเนินงานวิจัยในรูปแบบออนไลน์จึงเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในสถานการณ์ดังกล่าว และได้มีการนำเสนอตัวอย่างการเขียนรายงานการใช้แบบสอบถามออนไลน์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยต่อไป

สรุป

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการหาแนวทางการสร้างเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และตัวแปรจัดการกระทำ (Manipulate variables) เนื่องจากมีตัวอย่างที่มาจากงานวิจัยจริงเพราะมีการอ้างอิงแหล่งที่มาอย่าง

ชัดเจน มีการวิเคราะห์ข้อดีและข้อจำกัดทั้งท้ายไว้ในแต่ละ
ชนิดเครื่องมือ เมื่อออกแบบเรียบร้อยแล้วยังมีการแนะนำ
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทุกชนิด พร้อมทั้งแสดง

รูปแบบการรายงานผลการทดสอบอีกด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้
คือจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ ซึ่งทำให้ผู้อ่านสามารถนำไป
ประยุกต์ใช้กับการทำงานวิจัยได้จริง

